

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства освіти і науки України

24 квітня 2024 року № 578

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач (ка) ступеня доктора філософії Ірина БАБАСВА,
(власне ім'я, прізвище здобувача (ки))

1989 року народження, громадянин (ка) України,
(назва держави, громадянином якої є здобувач (ка))

освіта вища: закінчив (ла) у 2013 році Харківський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентіві України
(найменування закладу вищої освіти)

за спеціальністю (спеціальностями) державне управління
(за дипломом)

працює _____ в _____
(посада) (місце основної роботи, підпорядкування, місто)

виконав (ла) акредитовану освітньо-наукову програму Публічне управління та адміністрування

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

(повне найменування закладу вищої освіти)

від «21» червня 2024 року № 11

(наукової установи), підпорядкування (у родовому відмінку), місто)

зі змінами (за наявності), внесеними наказом від « » _____ 20 року № _____, у складі:

Голови разової

спеціалізованої вченої ради - Микола ЛАТИНІН, доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри економічної політики та менеджменту ННІ «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

(власне ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи)

Рецензентів -

Ігор ДУНАСВ, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри економічної політики та менеджменту ННІ «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

(власне ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи)

Володимир БУЛЬБА, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри права, національної безпеки та європейської інтеграції ННІ «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

(власне ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи)

Офіційних опонентів - Діна ТЕРЕЩЕНКО, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри соціології і публічного управління Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

(власне ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи)

Тетяна ГОГОЛЬ, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування Національного авіаційного університету, _____

(власне ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи)

на засіданні «04» вересня 2024 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – Публічне управління та адміністрування _____

(галузь знань)

Ірині БАБАСВІЙ _____

(власне ім'я, прізвище здобувача (ки) у давальному відмінку)

на підставі публічного захисту дисертації «Публічна політика забезпечення зайнятості населення в сільській місцевості» _____

(назва дисертації)

за спеціальністю (спеціальностями) 281 – Публічне управління та адміністрування _____

(код і найменування спеціальності (спеціальностей))

відповідно до Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти)

Дисертацію виконано у (в) Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна, м. Харків _____

(найменування закладу вищої освіти (наукової установи), підпорядкування, місто)

Науковий керівник (керівники) Наталія СТАТІВКА, доктор наук з державного управління, професор, завідувачка кафедри управління персоналом та підприємництва ННІ «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна _____

(власне ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання, місце роботи, посада)

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису (наводиться аналіз дисертації щодо дотримання вимог пункту 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами)).

Здобувач (ка) має 7 наукових публікацій за темою дисертації, з них 6 є фаховими виданнями України (наводиться аналіз наукових публікацій щодо дотримання вимог пунктів 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії) (зазначити наукові публікації):

1. Бабасва І.О. Передумови та перспективи розвитку дистанційної зайнятості в сільській місцевості України. Теорія та практика державного управління. 2020. № 4 (71). С. 139–146.
2. Бабасв В. Ю., Бабасва І. О. Публічне управління зайнятістю на рівні територіальних громад в контексті забезпечення розвитку сільських територій. Теорія та практика державного управління. 2022. Вип. 1 (74). С. 32–49.
3. Бабасв В. Ю., Бабасва І. О. Публічне управління зайнятістю населення сільських територій в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення. Актуальні проблеми державного управління. 2022. № 2 (61). С. 157–179.
4. Бабасва І. О. Зміна акцентів публічної політики забезпечення зайнятості в сільській місцевості України в умовах цифрових трансформацій та повосенного відновлення. Теорія та практика державного управління. 2023. Вип. 2 (77). С. 131–154.
5. Бабасв В. Ю., Бабасва І. О. Публічне управління смарт-розвитком соціальної інфраструктури сільських територій в контексті забезпечення зайнятості та соціального благополуччя. Наукові інновації та передові технології. 2024. № 3 (31). С. 91–103.
6. Статівка Н. В., Бабасва І. О. Основні складові державного регулювання розвитку сільської

У дискусії взяли участь (голова, рецензенти, офіційні опоненти, інші присутні) та висловили зауваження:

1. **Володимир БУЛЬБА**, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри права, національної безпеки та європейської інтеграції ННІ «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Однією з важливих ідей дисертаційної роботи є врахування в процесі реалізації публічної політики забезпечення зайнятості населення сільської місцевості психологічних чинників, які обумовлюють ставлення сільського населення до форм, характеру і результатів праці, місця проживання, оточуючого світу, інноваційних процесів та ін. У цьому контексті, можна було б більше уваги приділити дослідженню ролі і впливу на зайнятість соціального середовища, соціальної інфраструктури і соціальних зв'язків.

Висновок дисертантки про тяжіння сільського населення до виробничої діяльності на основі використання (виросування) живих організмів і поширення нефінансової мотивації діяльності мешканців сільської місцевості (с. 114) бажано було б підкріпити результатами експертного або соціологічного опитування стейкхолдерів.

У підрозділі 2.2 дисертаційної роботи здійснено характеристику результатів адміністративно-територіальної реформи у сільській місцевості, при цьому можна було б більше уваги приділити оцінці відтермінованих наслідків децентралізації влади для зайнятості сільського населення.

До запропонованої авторкою моделі мережевого децентралізованого управління забезпеченням економічної діяльності особистих селянських господарств як способу підтримки самозайнятості в межах публічної політики забезпечення зайнятості населення в сільській місцевості (с. 220-222) корисно було б додати або алгоритм дій, або дорожню карту її впровадження і реалізації, навести необхідні зміни конкретних нормативно-правових актів, які б сприяли впровадженню моделі.

Проте зазначені зауваження не впливають на якість результатів дисертаційної роботи і обґрунтованість наведених здобувачем висновків.

2. **Тетяна ГОГОЛЬ**, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування Національного авіаційного університету.

Ключовим висновком проведеного дослідження є обґрунтування виділення трьох зон сільської місцевості як диференційованого об'єкта публічної політики забезпечення зайнятості населення. Додаткової аргументації потребує зазначене твердження, з урахування особливостей тимчасово окупованих сільських територій, територій у зоні бойових дій та деокупованих сільських територій. Поза увагою також залишилися процеси вимушеного тимчасового переміщення населення у зв'язку з бойовими діями.

У другому розділі роботи дисертанткою здійснено ґрунтовний аналіз наявних інструментів публічної політики забезпечення зайнятості населення. Однак, доцільно було б детальніше розглянути реалізацію заходів державного стимулювання підприємництва в сільській місцевості, зокрема, через пільгове оподаткування, державні гранти, кредити тощо.

Узагальнюючи зарубіжний досвід публічної політики сприяння зайнятості населення дисертантка зазначає, що в більшості досліджуваних країн сформовано сприятливі умови для забезпечення зайнятості сільського населення. Проте досвід економічно розвинутих країн світу також має приклади занепаду таких процесів. Слід було навести власну думку щодо причин виникнення подібних ситуацій. Це дозволило б авторці при розробці пропозицій щодо удосконалення публічної політики зайнятості в сільській місцевості України врахувати питання інтеграції запропонованих та інших заходів стимулювання зайнятості у програми післявоєнного відновлення України.

Робота набула би більшої завершеності, якби авторка ґрунтовно розглянула питання узгодження нормативно-правового забезпечення та інституційних основ публічної політики

зайнятості в сільській місцевості України з нормами і інституціями Європейського Союзу.

Водночас, зазначені зауваження істотно не впливають на цілісну оцінку дисертаційного дослідження з точки зору її цінності для науки і практики, не змінюють позитивну оцінку дисертації, її новизну та вагомість отриманих результатів.

3. **Ігор ДУНАЄВ**, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри економічної політики та менеджменту ННІ «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

У рецензованому дисертаційному дослідженні акцентується вплив цифрових технологій на зайнятість у сільській місцевості України, але потенціал цього напрямку значно виходить за межі дисертаційної роботи. Вважаю, що відразу декілька дисертацій можна було б присвятити саме цьому аспектові в публічній політиці щодо зайнятості в сільській місцевості. Було б доцільно детальніше розглянути конкретні цифрові інструменти та їхнє впровадження у сільське господарство, а також оцінити їхній реальний вплив на створення робочих місць.

Результати дисертаційного дослідження базуються на значній кількості теоретичних положень, аналізі оприлюднених статистичних даних, але було б цікаво побачити результати власних польових досліджень або опитувань авторки, які підтверджували б основні висновки дисертації. Наприклад, результати соціологічних опитувань або кейс-стаді могли б підвищити емпіричний рівень дослідження.

У дисертаційній роботі доцільним було б навести обґрунтування очікувань щодо соціально-економічних наслідків від впровадження запропонованих заходів і моделей. Зокрема, додати прогнозовані результати та вплив цих заходів на рівень життя населення, економічний розвиток сільських територій та демографічні показники.

Запропоновані у дисертації рекомендації щодо удосконалення публічної політики забезпечення зайнятості населення можна більше конкретизувати, що буде сприяти їх ефективному впровадженню і може забезпечити відчутний вплив на зайнятість у сільській місцевості. Конкретизувати можна такі аспекти, як: по-перше, підтримка малого бізнесу через створення спеціалізованих програм мікро-фінансування у сільській місцевості та/або впровадження програм субсидій та грантів для розвитку малих фермерських господарств (зокрема, для молодих підприємців та жінок); по-друге підтримка впровадження інноваційних аграрних технологій (зокрема, впровадження програм підтримки для фермерів, що використовують сучасні технології, такі як точне землеробство, дрони для моніторингу полів, автоматизовані системи зрошення тощо), цифрових платформ для навчання фермерів, обміну досвідом та доступу до новітніх агро-технологій (наприклад, у вигляді онлайн-курсів, вебінарів, мобільних додатків для управління господарством), формування аграрних інноваційних кластерів, де фермери, науковці та підприємці можуть співпрацювати для розробки та впровадження нових технологій.

Проте зазначені зауваження суттєво не впливають на якість результатів дисертаційної роботи і обґрунтованість наведених здобувачем висновків.

4. **Діна ТЕРЕЩЕНКО**, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри соціології і публічного управління Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут».

У підрозділі 2.1 при оцінці можливостей розвитку зайнятості в сільській місцевості авторка спирається на статистичні дані за 2021 рік. Вважаю, що в умовах воєнного стану не зовсім коректно є використання інформації щодо стану об'єкта дослідження у довоєнний період, адже це може спричинити недостовірність віддзеркалення і моніторингу реального стану об'єкта дослідження і проблем при розробці авторкою заходів публічного впливу.

Дисертантка приділяє значну увагу питанням, пов'язаним з розвитком людського капіталу, що зобов'язує досліджувати процеси створення і розвитку продуктивних здібностей людини шляхом інвестування у конкретні процеси її життєдіяльності, та розробляти дієві заходи публічної політики сприяння вказаному процесу. Відтак, зміст дисертації суттєво збагатився б, якби авторка більш глибоко розглянула питання забезпечення розвитку

людського капіталу в сільській місцевості, досліджуючи процеси інвестування в систему освіти і професійної підготовки, створення спеціальних програм для молодих людей, які тільки вступають на ринок праці, включаючи стажування, менторські програми та кар'єрне консультування тощо.

Робота набула б значно вищого рівня, якби авторка здійснила прогнозовану кількісну оцінку наслідків від реалізації запропонованої моделі публічної політики забезпечення зайнятості в сільській місцевості.

Авторка детально характеризує досвід реалізації політики зайнятості в сільській місцевості європейськими країнами, отримані висновки вдало ілюструє табличним та графічним матеріалом. Однак потребує уточнення позиція автора щодо перспективних напрямів забезпечення зайнятості населення сільських територій в умовах євроінтеграції України, та можливостей залучення міжнародних донорів, інвестицій та експертної допомоги для реалізації програм зайнятості та економічного розвитку сільських територій.

У цілому вказані зауваження не знижують наукової та практичної цінності отриманих результатів, а також не впливають на загальну позитивну оцінку проведеного дисертаційного дослідження.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує

Ірині БАБАЄВИЙ

(власне ім'я, прізвище, здобувача (ки) у давальному відмінку)

ступінь/ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – Публічне управління та адміністрування
(галузь знань)

за спеціальністю (спеціальностями) 281 – Публічне управління та адміністрування
(код і найменування спеціальності (спеціальностей))

відповідно до Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти)

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Окрема думка члена разової ради додається (за наявності).

Голова разової спеціалізованої вченої ради

(підпис)

Микола ЛАТИНІН

(власне ім'я та прізвище)